

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 18.5.2016.
COM(2016) 321 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, EUROPSKOM
VIJEĆU, VIJEĆU, EUROPSKOJ SREDIŠNJOJ BANCI, EUROPSKOM
GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU, ODBORU REGIJA I EUROPSKOJ
INVESTICIJSKOJ BANCI**

Europski semestar 2016.: preporuke po državama članicama

1. UVOD

Potpora ulaganjima, provedba strukturnih reforma i odgovorno upravljanje javnim financijama ključni su za održiv oporavak Europe i modernizaciju njezinih gospodarstava.

U Godišnjem pregledu rasta 2016. ta su tri područja istaknuta kao „trokut vrlina” u kojemu je potrebno prioritetno djelovanje i koji je poslužio kao temelj za preporuke po državama članicama i odluke na temelju Pakta o stabilnosti i rastu koje Komisija danas predstavlja. Taj paket temelji se na ocjenama nacionalnih programa koje su države članice dostavile u ožujku i travnju 2014. u okviru europskog semestra koordinacije ekonomske politike i sadržava podatke iz zadnje Komisijine ekonomske prognoze¹. Paralelno uz taj paket Komisija pokreće u vezi s prenošenjem Fiskalnog ugovora i formalno savjetovanje s ugovornim stranama Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju.

Na europskoj razini Komisija intenzivno surađuje s drugim institucijama EU-a na uspostavi primjerenih okvirnih uvjeta za otvaranje radnih mjesta i poticanje rasta.

Napredak se postiže u provedbi Komisijina programa rada za 2016. U idućim tjednima Komisija će objaviti analize napretka plana ulaganja za Europu, unije tržišta kapitala, jedinstvenog digitalnog tržišta i strategije jedinstvenog tržišta, koji čine nužne elemente za poticanje zapošljavanja i rasta. Napori na razini EU-a temelje se na agendi za bolju regulativu. Napredak na nacionalnoj razini postoji, ali nije ujednačen. Zadaća je država članica provoditi mjere koje preporučuje Vijeće radi poboljšanja stanja u njihovim gospodarstvima, ali i u Europskoj uniji u cjelini.

Europsko gospodarstvo bilježi umjeren oporavak, a domaći izvori rasta moraju postupno preuzimati primat.

Ekonomski proizvod, čiji je glavni pokretač privatna potrošnja, uživa prednosti koje u zadnje vrijeme donose niska cijena nafte, povoljni uvjeti financiranja i nizak tečaj eura. S obzirom na to da se ti povoljni čimbenici uskoro mogu promijeniti, nužno je poticati domaće izvore rasta, osobito proizvodna ulaganja u skladu s Planom ulaganja za Europu, čime se mogu intenzivirati sadašnja potražnja i buduća ponuda. Ulaganja, i privatna i javna, su još uvijek relativno niska u odnosu na razdoblje prije krize, ali bilježe se povećanje i jasna promjena trenda. U cilju daljnjeg napretka potrebno je prevladati kombinaciju slabe potražnje, visoke razine privatnog duga, nepovoljnog poslovnog okruženja u određenim zemljama i općenito još uvijek slabog povjerenja u privatnom sektoru.

Struktura globalnog rasta u međunarodnom okruženju mijenja se, što Europskoj uniji donosi i mogućnosti i izazove.

Očekuje se da će rast u gospodarstvima u usponu biti prigušen zbog povećane volatilnosti na financijskim tržištima. Rast odnedavno usporava i u velikim naprednim gospodarstvima. Ti elementi pridonose stvaranju nesigurnosti i naglašava se potreba za tim da EU osnaži svoje kapacitete za rast i potakne potražnju u svojem velikom integriranom gospodarstvu.

¹ Vidi nacionalne programe na sljedećoj poveznici:

http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_en.htm

Komisijina proljetna ekonomska prognoza 2016. od 3. svibnja 2016.:

http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2016_spring_forecast_en.htm

Za brži oporavak i veći dugoročni potencijal rasta gospodarstava u EU-u potreban je brži napredak u provedbi strukturnih reforma, što podrazumijeva njihov primjeren vremenski slijed. To osobito vrijedi s obzirom na posljedice ekonomske krize, nepovoljna demografska kretanja i relativno nizak rast produktivnosti. Komisija ponavlja da su za poticanje povjerenja i jačanje oporavka potrebni svi instrumenti politika; i monetarni, i fiskalni, i strukturni. U žarište svojeg djelovanja Komisija je stavila promicanje uzlazne konvergencije među državama članicama radi poticanja otvaranja novih radnih mjesta, smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti. Budući da akomodativna monetarna politika ne može biti jedini pokretač održivog i uravnoteženog rasta, a fiskalni je prostor u mnogim državama članicama još ograničen, nužne su strukturne reforme za modernizaciju gospodarstva i postizanje ciljeva utvrđenih u osnivačkim ugovorima, u kojima se kombiniraju uravnotežen i održiv rast, puna zaposlenost i socijalni napredak. Zahvaljujući povećanju produktivnosti dobro osmišljene i vremenski raspoređene reforme mogu imati znatan pozitivan srednjoročni učinak na potencijalni rast gospodarstva i povećanje sposobnosti prilagodbe. Njihov kratkoročni učinak na rast može se povećati kad se na temelju brze provedbe reforma poveća povjerenje i to spoji s dopunskim mjerama za poticanje domaće potražnje, a osobito ulaganja.

Socijalni modeli, koji su tijekom krize stavljeni na kušnju, trebaju se modernizirati i jačati kombinacijom prave mjere fleksibilnosti i sigurnosti, uključujući održive putove povratka i integracije na tržište rada. Iako se zaposlenost od 2013. povećala za 5,5 milijuna radnih mjesta, a nezaposlenost se smanjuje na najnižu razinu u nekoliko zadnjih godina, većina država članica još je suočena s akutnim socijalnim posljedicama krize. Dugoročna nezaposlenost još je uvijek visoka i iznosi u EU-u oko 10,5 milijuna, a 122 milijuna osoba smatra se ugroženima od siromaštva i socijalne isključenosti². Realni prihod po članu kućanstva u europodručju još je uvijek niži od razine u 2008. Osim toga, gledajući u budućnost, učinci starenja stanovništva zahtijevaju modernizaciju sustava dugotrajne skrbi, mirovina i zdravstvene skrbi, što se ne odnosi samo na razmjer pružanja tih usluga, nego i njihovo financiranje. Da bi se pridonijelo rješavanju nekih od tih pitanja i potaknulo konvergiranje prema zemljama s najboljim rezultatima, Komisija je pokrenula rad na uspostavi europskog stupa socijalnih prava³, što je dio širih napora za ostvarenje povezanije i pravednije ekonomske i monetarne unije.

Velik priljev izbjeglica i migranata u protekloj godini ima mnoge socijalne i ekonomske posljedice za EU-u. Kratkoročno, priljev izbjeglica zahtijeva dodatne javne rashode i povećava domaću potrošnju, što pozitivno utječe na BDP. Srednjoročni učinak na zaposlenost i rast zasniva se na uspješnoj integraciji izbjeglica na tržište rada i njihovoj socijalnoj integraciji, među ostalim i na temelju potpore u obrazovanju.

Stručna radna snaga ključna je za sudjelovanje EU-a u globalnom tržišnom natjecanju, poticanje socijalnog uključivanja i održavanje njihova visokog životnog standarda. Više stručne radne snage pridonijelo bi povećanju produktivnosti. Veći rast produktivnosti omogućio bi zatim porast primanja i kupovne moći europskih građana. Hitne mjere potrebne su kako bi se osiguralo da radna snaga u EU-u raspolaže vještinama potrebnima za praćenje brzih promjena na tržištu rada. Dok neki poslodavci teško pronalaze osobe s odgovarajućim vještinama, više od četiri milijuna mladih još uvijek nema posao, pa je usklađivanje sadašnjih

²Prema statističkim podacima EU-a o uvjetima života (EU SILC):

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/income-and-living-conditions/overview>

³COM(2016) 127 final, od 8. ožujka 2016.

i budućih potreba u svijetu rada izazov za sve. To je ključno pitanje i u kontekstu demografskih kretanja.

Europski fond za strateška ulaganja (EFSU) počeo je ostvarivati rezultate u praksi. Europska investicijska banka (EIB) odobrila je dosad 57 projekata za financiranje sredstvima EFSU-a, a volumen tog financiranja iznosi 7,8 milijardi EUR. Svaki se mjesec za financiranje odabere više projekata. Oko polovine odobrenih projekata odnosi se na potporu za energiju iz obnovljivih izvora, energetske i resursne učinkovitost te druga ulaganja koja pridonose rastu bez povećanja emisije ugljikova dioksida. Ostali projekti odnose se na istraživanje i razvoj, industrijske inovacije, digitalnu i socijalnu infrastrukturu, promet i pristup malih poduzetnika financiranju. Europski investicijski fond (EIF) odobrio je financiranje za više od 165 malih i srednjih poduzetnika, a ukupno financiranje u okviru EFSU-a iznosi 3,4 milijarde EUR. Očekuje se da će korist od toga imati 136 000 malih i srednjih poduzetnika i srednje kapitaliziranih poduzeća. Tim bi se operacijama trebalo aktivirati ulaganja od ukupno 82,1 milijarde EUR.

Drugi važan izvor potpore EU-a ulaganjima čine europski strukturni i investicijski fondovi (ESIF) s planiranim ulaganjima EU-a u iznosu od 454 milijarde EUR do 2020. koja su usmjerena na pokretanje zapošljavanja i rast. Prethodna generacija programa zaključena je krajem 2015., a u 2016. ubrzat će se provedba programa u okviru ESIF-a za razdoblje 2014. – 2020. Komisija i države članice nastaviti će provoditi te programe uz strogo praćenje.

2. PROVEDBA NOVINA U OKVIRU EUROPSKOG SEMESTRA 2016.

Bolja usklađenost preporuka za europodručje i nacionalnih preporuka

Europski semestar 2016. prvi je ciklus u kojem je Komisija predložila preporuke za europodručje zajedno s godišnjim pregledom rasta. Njih je Vijeće zatim donijelo prije preporuka po državama članicama. U pet preporuka ističu se mjere politika za europodručje povezane sa strukturnim reformama, fiskalnom politikom i financijskim tržištima. One sadržavaju dosljedno mjerilo za pripremu preporuka po državama članicama, čime se osigurava jača integracija dimenzije povezane s europodručjem u domaće politike i reforme. Stoga su preporuke po državama članicama, koje predlaže Komisija, usmjerene na potporu u provedbi preporuka za europodručje⁴. To se osobito odnosi na preporuke povezane s općom fiskalnom politikom, suficitom na tekućim računima, tržištima rada, lošim kreditima i pravnim okvirima za insolventnost.

Usredotočenije preporuke po državama članicama

U preporukama po državama članicama utvrđuju se ciljevi politika za sljedećih 12 do 18 mjeseci.

Da bi se osnažila vlastita odgovornost za reforme i pridonijelo njihovoj boljoj provedbi, Komisija je 2015. utvrdila posebna težišta tako što je znatno smanjila broj preporuka i usredotočila se samo na ključna prioritetna pitanja od makroekonomskog i socijalnog značaja koja zahtijevaju neposredno djelovanje država članica. Težište preporuka prebačeno je na ciljeve koje treba postići, umjesto propisivanja načina za

⁴ Dokument Vijeća 5134/16.

to, čime se državama članicama ostavlja potreban manevarski prostor. Taj je pristup konsolidiran u 2016. U obzir se uzima i intenzivan dijalog s drugim institucijama EU-a, nacionalnim tijelima i drugim dionicima nakon što su u veljači 2016. objavljena izvješća po državama članicama⁵.

Komisija će nastaviti pratiti veliki raspon kretanja u ekonomskoj i socijalnoj politici. Dok je u izvješćima po državama članicama pokriven širi spektar tema i izazova od ekonomskog i socijalnog značaja za države članice, preporuke po državama članicama imaju uži fokus i služe kao sredstvo za usmjerivanje reforma i upravljanje njima. Istodobno se osigurava primjereno diferenciranje među državama članicama, ovisno o naravi i razmjeru izazova s kojima su suočene. To se odražava i u broju preporuka za pojedinu državu članicu i stupnju njihove konkretnosti.

Jačanje postupka u slučaju makroekonomskih neravnoteža

Narav makroekonomskih neravnoteža u državama članicama jasnije je objašnjena i približena. Kao što je navedeno u komunikaciji nakon izvješća po državama članicama⁶, Komisija poduzima mjere za povećanje transparentnosti u postupku u slučaju makroekonomskih neravnoteža i njihovoj kategorizaciji u državama članicama. Nalazi detaljnih preispitivanja koja se po državama članicama provode u okviru tog postupka predstavljeni su jasnije i konkretnije u izvješćima po državama članicama. Tako se jača poveznica između utvrđenih izazova i mjera politika pripremljenih kao odgovor na njih, čime se olakšava i utvrđivanje preostalih nedostataka. U tom smislu važan doprinos čine i smanjivanje i stabilizacija kategorija makroekonomskih neravnoteža sa šest na četiri (bez neravnoteža, neravnoteže, prekomjerne neravnoteže i prekomjerne neravnoteže s korektivnim mjerama). Kao i u prethodnim ciklusima, težina i razmjer utvrđenih neravnoteža odražavaju se u prijedlozima preporuka po državama članicama, što konkretno znači da zemlje s utvrđenim prekomjernim neravnotežama dobivaju detaljnije preporuke.

Praćenje glavnih ekonomskih i političkih kretanja u cilju uklanjanja neravnoteža bit će prošireno. Uz pojednostavnjenje europskog semestra odlučeno je i da će se od sljedećeg ciklusa uvesti posebno praćenje svih država članica u kojima su utvrđene makroekonomske neravnoteže i prekomjerne makroekonomske neravnoteže. Kao i u prethodnim ciklusima, cilj je toga pridonijeti bržem i sveobuhvatnijem odgovoru politika na utvrđene neravnoteže zahvaljujući intenzivnijem dijalogu između Komisije i nacionalnih tijela, što će biti popraćeno službenim posjetima stručnjaka i redovitim izvješćivanjem o napretku. Takvi će kontakti ujedno pridonijeti praćenju provedbe tih preporuka u predmetnim državama članicama. Praćenje će ovisiti o težini konkretnih izazova.

Europski semestar usmjereniji je sada na rezultate u vezi sa zaposlenošću i socijalnim politikama. Pri ocjenjivanju i savjetovanju u okviru semestra sustavno se u obzir uzimaju zaposlenost i socijalni uvjeti. Uključivanje triju novih varijabla među pokazatelje u okviru postupka zbog makroekonomskih neravnoteža izraz je Komisijina opredjeljenja da proširi svoju analizu makroekonomskih neravnoteža. Ti su pokazatelji dodani radi boljeg bilježenja

⁵Izvješća po državama članicama na sljedećoj poveznici:

http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_en.htm

⁶Vidi COM(2016) 95 final/2, od 7. travnja 2016.

stanja zaposlenosti i socijalne dimenzije u postupku prilagodbe. Veća pozornost posvećena je socijalnoj pravednosti u okviru programa makroekonomske prilagodbe.

Sustavnija primjena komparativnih analiza i referentnih mjerila

Razvijaju se daljnji instrumenti za usporedbu među zemljama. Konvergencija se može promicati primjenom referentnih mjerila i najbolje prakse. Komisija progresivno počinje predlagati referentna mjerila i komparativne analize u različitim temama i politikama, čime se promiče zajedničko razumijevanje izazova i odgovora politika te ubrzava provedba reforma. Na političkoj i odborskoj razini u okviru različitih konfiguracija Vijeća održano je ili pokrenuto nekoliko korisnih rasprava koje će se proširiti u sljedećem ciklusu europskog semestra. Stoga su komparativne analize država članica postale važan instrument kojim se podupiru savjeti koje Komisija u okviru preporuka po državama članicama daje u području politika, pridonosi transparentnoj raspravi o najboljoj praksi i rezultatima u različitim područjima politika. Na temelju iskustva koje su države članice EU-a stekle u europskom semestru, Komisija jača i svoju potporu u poboljšanju ekonomskog upravljanja i konkurentnosti u državama kandidatkinjama.

Veća potpora reformama zahvaljujući fondovima EU-a i tehničkoj pomoći

U međuvremenu postoji eksplicitna veza između iskorištavanja proračunskih sredstava EU-a u državama članicama i promicanja reforma u području politika. U skladu s pravnim okvirom kojim su obuhvaćeni europski strukturni i investicijski fondovi (ESI)⁷ programi koji se u razdoblju 2014. – 2020. sufinanciraju iz tih fondova odnose se na sve relevantne preporuke koje su u kontekstu europskog semestra izdane po državama članicama. Operativni programi blisko su usklađeni s prethodnim preporukama po državama članicama, a njihovo odobravanje podliježe provedbi mnogih reforma (*ex ante* uvjeti) u cilju lakšeg iskorištavanja sredstava iz ESI fondova i njihove djelotvornosti. Komisija će pozorno pratiti napredak prema ciljevima dogovorenima do 2017. i izvijestiti o tome, a namjerava i s državama članicama raspraviti o djelotvornosti programskog planiranja koje prati reforme kako bi se tijekom vremena osigurala potpuna usklađenost s odredbama o makroekonomskim uvjetima za iskorištavanje sredstava iz ESI fondova. Detaljniju raspravu s državama članicama povest će o njihovoj potrebi za tehničkom pomoći, a za potporu potrebnim reformama osigurat će 5 milijardi EUR iz ESI fondova namijenjenih jačanju administrativnog kapaciteta.

Djelotvorna provedba reforma podupire se proširenjem tehničke pomoći u okviru nedavno uspostavljene Komisijine službe za potporu strukturnim reformama. Na temelju iskustva stečenog pružanjem potpore Cipru i Grčkoj, u studenome prošle godine predstavljen je zakonodavni prijedlog za financiranje tehničke pomoći koju države članice mogu zatražiti, o čemu se trenutačno pregovara sa suzakonodavcima. Zahvaljujući predloženom programu za potporu strukturnim reformama (PPSR) na raspolaganje će se staviti poseban instrument EU-a za pružanje sveobuhvatne i ciljane potpore državama članicama, na njihov zahtjev, u cilju pridonošenja osmišljavanju i provedbi institucionalnih, strukturnih i upravnih reforma.

Zahvaljujući programu za potporu strukturnim reformama omogućit će se mobilizacija tehničke potpore u širokom rasponu ključnih područja reforma. U slučaju opće upravne reforme potpora se primjerice može pružiti radi poboljšanja upravljanja, učinkovitosti i kvalitete,

⁷ Uredba (EU) br. 1303/2013

među ostalim i za mjere za suzbijanje korupcije i prijevara. Potpora u domeni fiskalne politike može obuhvaćati primjerice pomoć radi boljeg upravljanja javnim financijama, kao i potporu u osiguranju učinkovitijeg ubiranja poreza i doprinosa za socijalno osiguranje. Reformama u poslovnom okruženju može poslužiti pomoć pri pojednostavnjenju regulatornog sustava, razvoju politika za promicanje inovativnosti, poduzetništva, stranih izravnih ulaganja i izvoza. Potpora u domeni financijskih tržišta može uključivati pomoć u planiranju i provedbi zakonodavstva za uređivanje insolventnosti fizičkih i pravnih osoba i sekuritizacijskih okvira u kontekstu unije tržišta kapitala. Tehnička pomoć za reforme u području tržišta rada i socijalne politike može se primjerice mobilizirati radi povećavanja učinkovitosti i operativnosti sustava socijalne skrbi u svjetlu dugoročnih rizika za njihovu održivost.

Demokratski legitimitet i odgovornost

Stvarni demokratski legitimitet i odgovornost ključni su za jačanje osjećaja pripadnosti u postupku europskog semestra. Dijalog s nacionalnim dionicima (vlade, parlamenti, socijalni partneri, civilno društvo) i Europskim parlamentom u ključnim fazama u postupku europskog semestra znatno su ojačani, i na tehničkoj i na političkoj razini. Ranom objavom izvješća po državama članicama osigurava se više vremena za temeljite rasprave prije nego što Komisija objavi svoje prijedloge preporuka po državama članicama. Države članice u sve većoj mjeri u postupak uključuju nacionalne parlamente i socijalne partnere. Ulogu nacionalnih parlamenata trebalo bi i dalje jačati proširenjem sudjelovanja u raspravi o preporukama po državama članicama, koje se upućuju državama članicama, te u godišnjim proračunskim postupcima. Tijekom godine Komisija aktivno sudjeluje u nacionalnim raspravama, i na političkoj i na tehničkoj razini. Ti su kontakti postali intenzivniji nakon objave izvješća po državama članicama te uoči objave nacionalnih programa i današnjeg paketa.

Bliska uključenost socijalnih partnera na svim razinama osmišljavanja i provedbe reforma važna je za osiguravanje uspješnog ishoda. Uključenost socijalnih partnera uhodana je praksa na europskoj razini, ali na nacionalnoj razini ima još prostora za intenzivnije uključivanje socijalnih partnera u planiranje reforma. Komisija kontinuirano poziva države članice da pri pripremi nacionalnih programa reforma blisko surađuju s nacionalnim socijalnim partnerima. Države članice savjetovale su se s nacionalnim socijalnim partnerima o nacionalnom programu reforma, a neke od njih dostavile su Komisiji stajališta socijalnih partnera.

Institucije EU-a pomažu pri upravljanju europskim semestrom. Europski parlament donio je rezolucije o tri zasebna izvješća o europskom semestru, obuhvativši time teme godišnjeg pregleda rasta za 2016.⁸, zaposlenosti i socijalnih aspekata⁹ te upravljanja jedinstvenim tržištem¹⁰. Donošenju preporuka za europodručje, koje je Europsko vijeće prihvatilo u veljači, prethodile su temeljite rasprave u različitim konfiguracijama Vijeća. Dana 17. ožujka Europsko vijeće¹¹ podržalo je ključna područja politika iz godišnjeg pregleda rasta, uz napomenu da će države članice te prioritete izraziti u dolazećim nacionalnim programima reforma te programima stabilnosti ili konvergencije.

⁸ A8-0030/2016

⁹ A8-0031/2016

¹⁰ A8-0017/2016

¹¹ EUCO 12/1/16 REV1

3. UKUPNI NAPREDAK PRI REFORMAMA I UKLANJANJU NERAVNOTEŽA

Države članice nastavile su s reformama tijekom prošle godine, ali ritam napretka treba ubrzati. Općenito, države članice postigle su ograničen odnosno određen napredak pri rješavanju pitanja utvrđenih u preporukama po državama članicama iz 2015.¹² Napredak u prošloj godini zadržao se, u odnosu na prethodnu godinu, na sličnoj razini. Provedba pojedinih preporuka po državama članicama razlikuje se prema područjima politika. Razlog za to mogu biti složenost reforma koje je potrebno provesti, kao što su reforma tržišta rada i proizvoda, mirovinskih sustava i bankarskog sektora. Najvažniji napredak zabilježen je u vezi s preporukama u području financijskih usluga i aktivnih politika tržišta rada. Nasuprot tomu, veći napredak očekivao se u stvaranju poticajnog regulatornog okruženja u kojem se stimuliraju poslovanje i zaposlenost, povećanju uključenosti žena na tržištu rada i uklanjanju prepreka u uslužnom sektoru. Veći napredak u provedbi preporuka po državama članicama zabilježen je u državama članicama suočenima s neravnotežama nego u državama članicama bez neravnoteža, vjerojatno zbog općenito izraženije potrebe za reformama, intenzivnijim političkim dijalogom te, u nekim slučajevima, zbog snažnijeg tržišnog pritiska.

Države članice napreduju u uklanjanju neravnoteža iz svojih gospodarstava unatoč izazovima u okruženju. U zemljama s velikim vanjskim obvezama visoki deficiti tekućeg računa iz razdoblja prije krize znatno su smanjeni ili su prešli u suficite. U nekim drugim državama članicama suficiti su i dalje prisutni i znatni. Troškovna konkurentnost općenito se poboljšala, a postoje i dokazi o strukturnim prilagodbama u smislu preusmjerivanja resursa u sektor razmjenjivih dobara. Nezaposlenost se smanjuje, no razmjer toga razlikuje se po državama članicama. U većini država članica u tijeku je postupak čišćenja bilanci, a provodi se razduživanje kućanstava i korporativnog sektora te poboljšava kapitalizacija banaka. U većini zemalja razduživanje je uglavnom povezano sa smanjivanjem potrošnje, dok u nekim drugim zemljama relativni iznos duga smanjen je zbog stabilnog rasta. U tom su kontekstu glavni izvor zabrinutosti i dalje su ranjivosti povezane s dugotrajnim viškom duga u nekim sektorima, dok je financijski sektor pogođen niskom profitabilnošću kombiniranom s visokom razinom preostalih loših kredita te je obilježen potrebom za uvođenjem strožeg regulatornog okvira.

Zahvaljujući racionalizaciji kategorija u okviru postupka u slučaju makroekonomskih neravnoteža i usredotočenijem nadzoru u okviru tog postupka smanjen je, u odnosu na prošlu godinu, broj država članica koje se smatraju pogođenima makroekonomskim neravnotežama. Za šest država članica za koje je provedeno detaljno preispitivanje zaključeno je da neravnoteže u smislu postupka zbog makroekonomskih neravnoteža ne postoje. Za sedam država članica utvrđeno je da su još uvijek pogođene neravnotežama, a u šest država članica utvrđene su prekomjerne neravnoteže. Za Hrvatsku i Portugal, u kojima su utvrđene prekomjerne neravnoteže, Komisija je u ožujku najavila reviziju svoje ocjene uzimajući u obzir ambicioznost njihovih nacionalnih programa reforma. Na temelju ocjene obveza koje su u području politika najavile te dvije zemlje, Komisija zaključuje da u ovom trenutku nije potrebno ubrzavati postupak zbog makroekonomskih neravnoteža, uz uvjet da se reforme iz preporuka po državama članicama provedu brzo i cjelovito.

¹² Sveobuhvatna analiza provedbe preporuka po državama članicama donesenih u srpnju 2015. predstavljena je u izvješćima po državama članicama objavljenima 26. veljače 2016.

4. KLJUČNI CILJEVI PREPORUKA IZ 2016.

Dosljedan politički okvir važan je stabilizacijski faktor. Radi jačanja oporavka i poticanja uzlazne ekonomske i socijalne konvergenције Komisija svoje prijedloge preporuka po državama članicama temelji na trima stupovima utvrđenima u godišnjem pregledu rasta 2016. Te preporuke i odluke donesene u okviru Pakta o stabilnosti i rastu te postupka zbog makroekonomskih neravnoteža čine cjelovit paket politika koji na raspolaganje stavlja različite instrumente ekonomskog upravljanja, omogućujući tako djelotvorniju koordinaciju politika. Osim toga preporuke za europodručje služe i kao važne smjernice državama članicama europodručja.

Dugoročnija vizija iz strategije Europa 2020. postojana je sastavnica europskog semestra. Strategija Europa 2020. uvijek je izvor dugoročne perspektive za poticanje zapošljavanja i rasta. Ključna načela strategije Europa 2020. ne gube na vrijednosti i kao takva služe kao smjernice za preporuke po državama članicama i pružaju temelj za višegodišnji financijski okvir i europske strukturne i investicijske fondove. U tablici 2. priloženoj uz ovu komunikaciju prikazan je pregled napretka ostvarenog u pogledu ciljeva strategije Europa 2020.

Uklanjanje prepreka financiranju i podupiranje javnih i privatnih ulaganja

Mogućnosti financiranja treba osigurati širokom rasponu poduzeća. U mnogim državama članicama visoka razina privatnog duga i velik udio loših kredita još uvijek onemogućuju znatniji kreditni oporavak. Države članice trebale bi uniju tržišta kapitala iskoristiti kao instrument za razvoj europskih tržišta vrijednosnih papira osiguranih imovinom malih i privatnih poduzetnika, čime bi veliki broj poduzeća osjetio rezultate boljih uvjeta financiranja i rasta kreditiranja. Osim toga trebalo bi nastaviti razvijati tržišta za druge oblike kapitalnog financiranja, primjerice za poduzetnički kapital, među ostalim i na temelju revizije regulatornog okruženja u državama članicama. Djelovanje u tom području Komisija preporučuje Njemačkoj, Cipru, Portugalu i Sloveniji.

Pročišćenjem bilanci banaka stvaraju se uvjeti za bolji pristup financiranju. Banke su ostvarile znatan napredak u prilagodbi svojih bilanci, a većina bankarskih institucija uglavnom je dobro kapitalizirana i likvidna. Međutim bankarski sektor u nekim zemljama još uvijek ima velik udio loših kredita i imovine slabe kvalitete. Ako se te slabosti ne riješi, one mogu dovesti do slabog rasta kreditiranja. Osim toga produženo financiranje loših kredita upućuje na to da je za nove projekte dostupno manje sredstava, što dovodi do neoptimalne raspodjele kredita. U određenim bi zemljama reforme pravnog okvira za insolventnost mogle pridonijeti bržem rješavanju loših kredita i čišćenju bilanci banaka, među ostalim i zahvaljujući stvaranju boljih uvjeta za sekuritizaciju loših kredita. Komisija je zbog toga zemljama poput Bugarske, Irske, Hrvatske, Italije, Cipra, Portugala i Slovenije preporučila daljnje mjere za smanjenje broja loših kredita, među ostalim i reformiranjem pravnog okvira za insolventnost.

Razvoj ulaganja više je od povećanja mogućnosti financiranja. Ulaganja još uvijek nisu postala jak pokretač oporavka. Države članice trebale bi, ako je to moguće, primjerice u

Njemačkoj, iskoristiti fiskalni prostor za povećanje javnih ulaganja u područjima koja su poticajna za rast, primjerice u infrastrukturu, obrazovanje i istraživanje. Države članice istodobno se potiče na to da osiguraju okruženje koje je poticajno za proizvodna ulaganja. U analizi stanja u području nacionalnih prepreka ulaganjima, koju je provela Komisija, navedeno je da se najveći broj prepreka odnosi na uska grla, primjerice nisku administrativnu učinkovitost i transparentnost, neučinkovito pravosuđe i slabosti u poslovnom okruženju. To uključuje visoko regulatorno i administrativno opterećenje, nedostatak predvidljivog regulatornog okvira ili sektorske regulative (uključujući mukotrpne i dugotrajne postupke odobravanja), čime se mogu otežati ulaganja u velike infrastrukturne projekte.

Neučinkovitosti su i dalje prisutne u sustavima oporezivanja, javnoj nabavi, pravosuđu i pravnim okvirima za insolventnost. Komisija primjerice preporučuje Mađarskoj ukidanje distorzivnih sektorskih poreza, a Latviji, Litvi, Poljskoj, Rumunjskoj i Slovačkoj poboljšanje porezne discipline. Italija bi trebala zahvaljujući reformama i učinkovitom upravljanju predmetima skratiti trajanje građanskih parničnih postupaka te poboljšati pravni okvir za insolventnost i naplatu dugova. Belgija bi mogla pojednostavniti porezni sustav i ukinuti distorzivne porezne rashode. Reforme su osim toga potrebne radi omogućivanja pristupa većem broju raznovrsnijih izvora financiranja i potrebe za širenje prioriteta izvan tradicionalne infrastrukture kako bi se obuhvatila i nematerijalna dobra, ljudski kapital i s time povezana socijalna ulaganja. Bitno je i povećati prilagodljivost tržišta rada i proizvoda. Napredak znači i jačanje jedinstvenog tržišta, utvrđivanje stabilnog rasporeda projekata, i u nacionalnom i u prekograničnom kontekstu, te osiguranje koordinacije i planiranja na svim administrativnim razinama. Komisija istodobno pokreće inicijative za cjelovito iskorištavanje investicijskog potencijala u Europi provodeći Plan ulaganja za Europu i jačajući jedinstveno tržište.

Poboljšanje poslovnog okruženja i produktivnosti

Dugoročni rast ovisi o rastu produktivnosti. To znači da EU mora povećati ulaganja u područja kao što su tehnologija, inovacije i ljudski kapital. Zbog smanjene razine ulaganja u proteklih nekoliko godina došlo je do velikog akumuliranog nedostatka, osobito u području informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT). Produktivnost i konkurentnost imale bi koristi od strukturnih reformi kojima bi se omogućili učinkovitija raspodjela resursa, brže prihvaćanje novih tehnologija, promicanje kružnijeg gospodarstva i uvođenje inovativnih poslovnih modela.

Regulatorno okruženje u kojem se potiču poslovanje i zapošljavanje potaknulo bi privatna ulaganja. Poboljšanje praksi javne uprave, uklanjanje korupcije, uvođenje transparentnosti te pristupačno i predvidljivo zakonodavstvo pridonose povećanju konkurentnosti, rasta i broja novih radnih mjesta. Na primjer, Komisija preporučuje Francuskoj da nastavi svoj program pojednostavnjenja, Italiji da provede reformu javne uprave, a Austriji da ukloni administrativne i regulatorne prepreke ulaganjima, osobito u području usluga.

Za gospodarstvo koje se brzo mijenja potrebna je fleksibilna raspodjela resursa. Kvalitativni aspekti reformi važni su za uspjeh. Učinkovita raspodjela resursa prema produktivnijim poduzećima povećala bi produktivnost i stope rasta. Nadalje, njome bi se povećala ulaganja učinkovitijih poduzeća, čime bi se ojačalo dugoročni potencijal rasta

gospodarstava država članica. Potrebno je određeno vrijeme kako bi reforme na tržištima proizvoda, usluga i rada počele davati rezultate, ali njima se pokreće ta preraspodjela resursa kojom se aktiviraju ulaganja i modernizira proizvodna osnova gospodarstva EU-a.

Poboljšanjem rezultata u području poslovnih usluga povećao bi se potencijal rasta. Broj ograničenja u sektoru usluga i dalje je velik u mnogim državama članicama EU-a, što ima negativan učinak na ulaganja, rast i zapošljavanje. Doprinos sektora poslovnih usluga produktivnosti proizvodnog i drugih sektora ključan je za modernizaciju gospodarstva EU-a. Zbog raspona, razine i broja ograničenja koja prevladavaju u poslovnim uslugama i reguliranim profesijama, posebno u području inženjerstva, računovodstva, arhitekture i pravnih usluga, tim je područjima potrebno posvetiti posebnu pažnju. U tom pogledu Komisija određenim državama članicama daje preporuke, među ostalim Belgiji, Njemačkoj, Luksemburgu i Austriji. Veći stupanj reformi radi smanjenja regulatornih prepreka u sektoru maloprodaje i građevinarstva isto bi imao bi znatan pozitivan učinak u nekoliko država članica.

Potrebna je bliža suradnja između poslovnog sektora i akademske zajednice. Inovacije su pokretač modernizacije gospodarstva, njima se povećava produktivnost, privlače ulaganja i potiče gospodarski rast. Za stvaranje uvjeta za inovacije potrebna je kombinacija financijskih poticaja, povoljnih regulatornih okvira i bolje povezanosti između poslovnog sektora i akademske zajednice. Potrebno je pojačati povezanost među akademskom zajednicom, istraživanjima i poslovnim inovacijama u mnogim državama članicama, npr. u Češkoj, Danskoj, Estoniji, Španjolskoj i Portugalu. Komisija preporučuje Belgiji da potiče ulaganja u kapital temeljen na znanju i općenito jača svoj inovacijski kapacitet. Estonija i Latvija trebale bi promicati privatna ulaganja u istraživanja, razvoj i inovacije.

Prilagodba javnih financija u cilju veće potpore rastu

Trenutačni sveukupni smjer fiskalne politike europodručja općenito je primjeren. Općenito se očekuje da će u 2016. u europodručju smjer fiskalne politike biti blago ekspanzivan. Ako se ocjenjuje prema dvostrukom cilju dugoročne održivosti javnih financija i potrebe za potporom gospodarskom oporavku, osobito potrebe za prelaskom s vanjskih na domaće izvore gospodarskog rasta, očekivani sveukupni smjer fiskalne politike europodručja može se u kontekstu trajno vrlo niske inflacije ocijeniti kao općenito primjeren. Istovremeno smjer fiskalne politike pojedinačnih država članica nema uvijek pravi omjer između dva prethodno navedena cilja.

Komisija je također poduzela određene mjere u okviru Pakta o stabilnosti i rastu. Prvo, Komisija preporučuje da bi **Cipar, Irska i Slovenija** sada trebali izići iz postupka zbog prekomjernog deficita. To bi značilo da bi se nakon ovog kruga semestra korektivni dio Pakta primjenjivao na šest država članica, u odnosu na njih 24 u 2011. Drugo, Komisija je u skladu s člankom 126. stavkom 3. UFEU-a donijela izvješća za **Belgiju, Italiju i Finsku** u kojima preispituje njihovu usklađenost s kriterijem duga iz Ugovora. Premda se čini da te zemlje ne poštuju referentnu vrijednost duga i referentno mjerilo za tempo smanjivanja prema toj vrijednosti, nakon analize relevantnih čimbenika iz izvješća je vidljivo da bi se trebalo smatrati da trenutačno poštuju Pakt o stabilnosti i rastu. U slučaju Italije Komisija će do studenoga u novom izvješću preispitati procjenu relevantnih čimbenika nakon što nove

informacije o nastavku kretanja prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju za 2017. budu dostupne.

Za **Portugal i Španjolsku** Komisija preporučuje Vijeću da preporuči trajno smanjenje prekomjernog duga u 2016. i 2017. poduzimanjem potrebnih strukturnih mjera i iskorištavanjem svih neočekivanih prihoda za smanjenje deficita i duga. Budući da je Komisija u skladu s člankom 126. Ugovora dužna pratiti provedbu postupka u slučaju prekomjernog deficita, ponovno će početkom srpnja preispitati stanje u tim dvjema državama članicama.

Fiskalna politika i dalje je važna za bolji oporavak. U određenim državama članicama razine deficita uspješno su smanjene, a politike bi se trebale uglavnom usmjeriti na daljnji napredak u provedbi strukturnih reformi radi razvoja srednjoročnog potencijala rasta. Istovremeno su u određenim državama članicama potrebne daljnje mjere konsolidacije kako bi se omjer javnog duga uvjerljivo počeo smanjivati, osobito u onim zemljama koje imaju velik dug i u kojima je moguća veća ranjivost na kretanja financijskog tržišta.

Prihodi i rashodi u području javnih financija mogli bi biti pogodniji za rast i pravednost. U sadašnjem kontekstu pronalazak pravog omjera između različitih komponenata javnih financija ključan je za očuvanje njihova pogodovanja rastu. U pogledu prihoda, premda su poduzete određene odlučne mjere, države članice mogle bi pojačati napore za razvoj pravednijih, transparentnijih i učinkovitijih poreznih sustava s pomoću prijeko potrebnih poticaja za otvaranje radnih mjesta. Na temelju ostvarenog napretka u suzbijanju utaje poreza i poboljšanju porezne uprave, potrebni su dodatni napor za postizanje pravednijih i učinkovitijih poreznih sustava, uklanjanje čimbenika koji destimuliraju otvaranje novih radnih mjesta, davanje prednosti rashodima kojima se potiče rast te za očuvanje produktivnih javnih ulaganja. U tom pogledu Komisija daje preporuke državama članicama kao što su Italija, Poljska i Švedska. U pogledu rashoda, države članice trebale bi se usmjeriti na veću učinkovitost i djelotvornost pojedinačnih izvora rashoda. Zahvaljujući većoj učinkovitosti mogao bi se otvoriti prostor za smanjenje ukupnih rashoda a da se istovremeno štiti pružanje primjerene razine socijalnih usluga i javnih dobara. Zbog starenja stanovništva potrebne su reforme dugotrajne skrbi, mirovina i zdravstva kako bi se osigurala održivost i/ili primjerenost sustava socijalne sigurnosti u državama članicama kao što su Malta, Austrija i Slovenija.

Poboljšanom praksom javne nabave može se znatno pridonijeti poboljšanju kvalitete javnih rashoda i uvođenju poticaja za inovacije i troškovnu učinkovitost. Osim toga države članice trebale bi se usmjeriti na izvore rashoda kojima se ubuduće jača kapacitet proizvodnje i koji će imati izrazito pozitivan učinak prelijevanja na širu ekonomiju, npr. na obrazovanje, istraživanja i razvoj, promet i komunikacije. Na primjer, Irska bi trebala državne kapitalne rashode usmjeriti na istraživanja i razvoj te javnu infrastrukturu. Nizozemska također mora pojačati napore za to da usmjeri javnu potrošnju prema istraživanjima i razvoju.

Države članice trebale bi riješiti visoki porezni klin na rad. To se osobito odnosi na Belgiju, Češku, Njemačku, Francusku, Latviju, Litvu i Mađarsku. Visok porezni klin utječe na troškove rada i smanjuje neto plaću zaposlenika, što ometa potražnju i ponudu na tržištu

rada. Unatoč reformama za smanjenje oporezivanja rada u određenim državama članicama, u nekim državama članicama porezni klin i dalje je visok, osobito za osobe s niskim dohotkom.

Poboljšanje zapošljavanja, ljudskog kapitala, socijalne uključenosti i zaštite

Napori u području reforme tržišta rada donijeli su pozitivne početne rezultate. Uvjeti na tržištu rada i dalje se poboljšavaju, zaposlenost raste, a nezaposlenost pada umjerenim tempom. EU bilježi stabilne stope aktivnosti, uz povećanje stope sudjelovanja žena i starijih radnika. Nedavne reforme tržišta rada u mnogim državama članicama, kao što su fleksibilniji oblici zapošljavanja, poboljšane aktivne politike tržišta rada i decentralizirano pregovaranje o plaćama, pridonijele su većoj fleksibilnosti tržišta rada i boljem usklađivanju plaća s razvojem produktivnosti, stvarajući temelje za potražnju na tržištu rada. U određenim zemljama i dalje su potrebni reformni napori u cilju poboljšanja funkcioniranja njihovih tržišta rada. Na primjer, Belgija bi trebala osigurati da razvoj plaća prati produktivnost. Francuska i Rumunjska trebale bi osigurati da razvoj minimalne plaće bude u skladu s ciljevima promicanja zapošljavanja i konkurentnosti. Finska bi trebala osigurati usmjerene i dostatne aktivne mjere na tržištu rada.

Tržišta rada moraju pronaći pravi omjer između fleksibilnosti i sigurnosti. Vjerojatno je da će nezaposlenost i dalje negativno utjecati na učinkovito usklađivanje ponude i potražnje na tržištu rada te poticati ovisnost o socijalnoj skrbi i hvatanje u zamku niskih kvalifikacija. Unatoč povećanoj potražnji za vještinama na tržištu rada, niskokvalificirani radnici obično nisu uključeni u cjeloživotno učenje. Vijeće je istaknulo da je potrebno posvetiti posebnu pozornost na situaciju za mlade i dugotrajno nezaposlene¹³.

Potrebno je poboljšati kapacitet otvaranja radnih mjesta i tako riješiti visoke razine nezaposlenosti. To je ključno za poticanje otvaranja radnih mjesta, za rješavanje poremećaja kao što su visoke razine strukturne nezaposlenosti, segmentacija i neusklađenost vještina te za poboljšanje socijalne uključenosti. Određene države članice također bi trebale prilagoditi djelovanje javnih službi za zapošljavanje i poboljšati promicanje otvaranja radnih mjesta, među ostalim i promicanjem poduzetništva i samozapošljavanja. Kako bi se ostvarile visoke stope zaposlenosti, isto je tako važna dostupnost širokog raspona dobro usmjerenih i osmišljenih aktivnih politika tržišta rada. Mađarska bi trebala olakšati prelazak iz programa javnih radova na primarno tržište rada. Potrebno je riješiti dugotrajnu nezaposlenost kombiniranjem učinkovite socijalne pomoći i mjera za poboljšanje mogućnosti nalaženja zaposlenja, osobito u Bugarskoj, Španjolskoj i Portugalu. Također je potrebno promicati sudjelovanje starijih radnika i žena na tržištu rada u zemljama kao što su Češka, Njemačka, Austrija i Slovačka. Segmentacija tržišta rada trebala bi se smanjiti promicanjem stalnijih vrsta zapošljavanja u Nizozemskoj, Poljskoj i Portugalu.

Ulaganja u ljudski kapital pridonose većoj konvergenciji. Strukturna i dugotrajna nezaposlenost djelomično su posljedica velikog broja osoba koje su nezapošljive zbog nedostatka dovoljno relevantnih vještina. Taj nedostatak i neusklađenost vještina koče europski inovacijski kapacitet i konkurentnost. Na primjer, Komisija preporučuje Ujedinjenoj Kraljevini da riješi neusklađenost vještina i omogući njihov razvoj, a Francuskoj da provede reformu osposobljavanja i strukovnog obrazovanja s naglaskom na niskokvalificirane osobe.

¹³ dokumenti Vijeća 15107/15 i 6154/16

Države članice moraju pokrenuti nadzor svojih obrazovnih sustava i sustava osposobljavanja utemeljen na prikupljanju dokaza i reforme u cilju poboljšavanja obrazovnih rezultata, osobito u Mađarskoj i Slovačkoj, te učinkovitije iskoristiti dostupna javna sredstva. Nekoliko država članica suočava se s problemom uključivanja ranjivih skupina u redovito obrazovanje, osobito Roma, ali i drugih skupina, kao što su učenici migrantskog podrijetla.

Sustavi socijalne zaštite su na kušnji. Socijalna zaštita, uključujući mirovine i usluge kao što su zdravstvena i dugotrajna skrb te skrb o djeci, i dalje je ključna za uravnotežen i održiv rast. Njome se može pružiti potpora duljem radnom vijeku, pospješiti zapošljavanje i smanjiti razlike na temelju spola. Promicanjem socijalnog dijaloga i uključivanjem socijalnih partnera u razvoj politike zapošljavanja i socijalne politike trebala bi se olakšati njihova provedba i povećati njihova učinkovitost. Reformama se moraju promicati modernizacija socijalne zaštite i politike aktivacije kombinirajući fleksibilnost, sigurnost, primjerenost i održivost. Za to je također potrebno poboljšati kapacitet naknada za nezaposlenost i socijalne pomoći radi osiguravanja primjerenih dohodaka, kvalitetnih usluga potpore i učinkovite aktivacije. To se može postići većom pokrivenosti i primjerenosti, ali i osiguravanjem održivog financiranja te usmjerenijom potrošnjom za socijalnu zaštitu, kao što je na primjer preporučeno Italiji. Uravnotežen i održiv rast također se može ubrzati reformama kojima je cilj osigurati dostupne, učinkovite i održive zdravstvene sustave.

5. ZAKLJUČAK

Komisija je, uzimajući u obzir preporuke za europodručje i bilateralne dijaloge s državama članicama nakon objave njihovih izvješća te nakon preispitivanja nacionalnih programa reformi i stabilnosti odnosno programa konvergencije, izradila preporuke po državama članicama. Komisija smatra da su utvrđeni izazovi i predložene preporuke najhitniji i najpotrebniji kako bi države članice, a i Europska unija u cijelosti, ostale na putu reformi, otvaranja radnih mjesta i rasta.

Komisija poziva Vijeće da odobri predloženi pristup za preporuke po državama članicama za 2016. – 2017. i povezane odluke u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, a države članice poziva da ih u cijelosti i pravovremeno provedu. Komisija će nastaviti surađivati s dionicima na svim razinama radi osiguravanja širokog angažmana te učinkovitog praćenja i provedbe.

TABLICA 1. – PREGLED PITANJA OBUHVAĆENIH PREPORUKAMA PO DRŽAVAMA ČLANICAMA ZA 2016. – 2017.

Područja politika	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	ES	FI	FR	HR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	UK
Fiskalna politika i fiskalno upravljanje																											
Dugoročna održivost javnih financija, uključujući mirovine																											
Smanjenje poreznog opterećenja na rad																											
Povećanje poreznih osnovica																											
Smanjenje pristranosti zaduživanju																											
Borba protiv utaje poreza, poboljšanje porezne uprave i rješavanje izbjegavanja plaćanja poreza																											
Financijske usluge																											
Tržište nekretnina																											
Pristup financiranju																											
Privatna zaduženost																											
Zakonodavstvo o zaštiti radnih mjesta i okvir za ugovore o radu																											
Naknade za nezaposlenost																											
Aktivne politike tržišta rada																											
Poticaji za rad, otvaranje radnih mjesta, sudjelovanje na tržištu rada																											
Plaće i određivanje plaća																											
Skrb o djeci																											
Zdravstvena i dugotrajna skrb																											
Smanjenje siromaštva i socijalna uključenost																											
Obrazovanje																											
Vještine i cjeloživotno učenje																											
Istraživanja i inovacije																											
Tržišno natjecanje i regulatorni okvir																											
Tržišno natjecanje u području usluga																											
Telekomunikacijske, poštanske i lokalne javne usluge																											
Energija, resursi i klimatske promjene																											
Promet																											
Poslovno okruženje																											
Pravni okvir za insolventnost																											
Javna uprava																											
Poduzeća u državnom vlasništvu																											
Građansko pravosuđe																											
Siva ekonomija i korupcija																											

TABLICA 2. – NAPREDAK PREMA OSTVARENJU CILJEVA STRATEGIJE EUROPA 2020.

Ciljevi strategije Europa 2020. za EU	Podaci za 2010.	Najnoviji dostupni podaci	U 2020., na temelju novih kretanja
1. Povećanje stope zaposlenosti stanovništva u dobi od 20 do 64 g. na najmanje 75 %	68,6 %	70,1 % (2015.)	Nije sigurno ostvarenje cilja
2. Povećanje kombiniranih javnih i privatnih ulaganja u istraživanje i razvoj na 3 % BDP-a	1,93 %	2,03 % (2014.)	Nije vjerojatno ostvarenje cilja
3.a Smanjenje emisija stakleničkih plinova za najmanje 20 % u odnosu na razine iz 1990.	Smanjenje od 14,3 %	Smanjenje od 23 % (2014.)	Vjerojatno je ostvarenje cilja
3.b Povećanje udjela obnovljive energije u konačnoj potrošnji energije na 20 %	12,8 %	16 % (2014.)	Vjerojatno je ostvarenje cilja
3.c Pomak prema povećanju energetske učinkovitosti od 20 %	Povećanje od 5,6 % (za primarnu energetske potrošnju)	Povećanje od 15,7 % (2014.)	Vjerojatno je ostvarenje cilja
4.a Smanjenje stope prijevremenog prekida školovanja na manje od 10 %	13,9 %	11,2 % (2014.)	Vjerojatno je ostvarenje cilja
4.b Povećanje udjela stanovništva u dobi od 30 do 34 g. sa završenim visokim obrazovanjem na najmanje 40 %	33,8 %	38,7 % (2015.)	Vjerojatno je ostvarenje cilja
5. Smanjenje broja osoba koje su suočene s rizikom od siromaštva i socijalne isključenosti za najmanje 20 milijuna	Povećanje od 1,4 milijuna (u odnosu na baznu godinu 2008.)	Povećanje od 4,5 milijuna (2014.)	Nije vjerojatno ostvarenje cilja

Za informacije po državama članicama vidi:

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/europe-2020-indicators/europe-2020-strategy/headline-indicators-scoreboard>